Δημιουργός

« Liber Aristotelis περι Δημιουργίδου, in indicibus non memoratus, e quo tamen longius fragmentum exscriptum est apud Simplicium, num idem existimandus sit atque cujus titulum recensent Diogenes (124) et Anonymus (107) προβλήματα εκ των Δημιουργίδου ζ. incertum est. Rosius more suo Aristotelis nomen male pro Theophrasti positum conjicit, de libro περι Δημιουργίδου α' cogitans qui in tertio indice scriptorum Theophrasteorum memoratur (Usen. Anal. Theophr. p. 11, 6) quem tamen vix diversum puto ab illo qui jam in priori (cf. ib. p. 4, 7) περι της Δημιουργιδ. αστρολογιας α' nominatur.

Άριστ. Περι φιλοσόφων Περι Δημιουργίδου. Τ. Δ. σ. 77. εκδ. Didot 1878 Παρίσιοι

125

Simplicius in Arist de Caelo (I 10, 2: Γενόμενον μεν ουν [τον ουρανον scil] άπαντες είναι φασιν, αλλ' οι γενόμενον οι μεν αΐδιον, οι δε φθαρτον ώσπερ ότιουν άλλο των φύσει συνισταμένων) p. 488 A, 6 Brand. Και ταυτα δε προείδηταν ο Αλέξανδρος ότι οι λέγοντες ποτε μεν ούτω το παν ποτε δε άλλως έχειν,

Δημόκριτος.

αλλοιωσιν μαλλον του παντος αλλ' ου γενεσιν και φθο-
ραν λεγουσιν. Οι δε γενητον, φησι, και φθαρτον λεγον-
τες τον κοσμον ως αλλον αει τον συνισταμενον
ειεν αν οι περι Δημοκριτον· ως γαρ εκαστον των
αλλων γινεται και φθειρεται καθ' αυτους, ουτω δε
και των κοσμων των απειρων εκαστος· ως γαρ ε-
πι των αλλων το γενομενον ου ταυτον τω φθαρεντι,
ει μη αρα καθ' ειδος, ουτω και επι των κοσμων λε-
γουσιν. ει δε αι ατομοι αι αυται μενουσιν απαθεις
ουσαι, δηλον ότι και ουτοι αλλοιωσιν αν λεγοιεν
των κοσμων, αλλ' ου φθοραν, ωσπερ Εμπεδοκλης
δοκει λεγειν και Ηρακλειτος· ολιγα γαρ εκ των
Αριστοτελει περι Δημοκριτου παραγραφεντων δη-
λοι την των ανδρων εκεινων διανοιαν (vers. lat.
Guilelmi fol. 45 recto „Pauca autem ex dictis Ar.
de Democrito manifesta faciunt virorum
illustrium mentem„ unde sic corrigenda esse
graeca conjecit Rose: εκ των Αριστοτελει π. Δ. vel εκ
των Αριστοτελει ειρημενων π. Δημ. παραγρα-
φεντα). In editione Karsteni recens edita, ad cu-
jus tamen subsidia, quum annotatio critica desit,
non satis bene judicare licet, haec ita scripta sunt,

142 3

Δημόκριτος

p. 130 B. 41 sqq: ὀλίγα δὲ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ Δημ.
παραγραφέντα. Sunt haec:
α Δημόκριτος ἡγεῖται τὴν τῶν ἀιδίων φύσιν εἶναι
μικρὰς οὐσίας πλῆθος ἀπείρους, ταύταις δὲ τόπον ἄλλον
ὑποτίθησι/ ἄπειρον τῷ μεγέθει. Προσαγορεύει δὲ τὸν
μὲν τόπον τοῖσδε τοῖς ὀνόμασι, τῷ τε κενῷ καὶ τῷ οὐ-
δενὶ καὶ τῷ ἀπείρῳ, τῶν δὲ οὐσιῶν ἑκάστην τῷ τῷ-
δε καὶ τῷ ναστῷ καὶ τῷ ὄντι. Νομίζει δὲ εἶναι οὕ-
τω μικρὰς τὰς οὐσίας ὥστε ἐκφυγεῖν τὰς ἡμετέρας
αἰσθήσεις, ὑπάρχειν δὲ αὐταῖς παντοίας μορφὰς καὶ
σχήματα παντοῖα καὶ κατὰ μέγεθος διαφοράν. Ἐκ
τούτων οὖν ἤδη καθάπερ ἐκ στοιχείων γεννᾶν.
(corr. γεννᾶσθαι Ro.). καὶ συγκρίνειν (συγκρίνεσθαι
id.) τοὺς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ τοὺς αἰσθητοὺς ὄγ-
κους. Στασιάζειν δὲ καὶ φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ δι-
ά τε τὴν ἀνομοιότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς εἰρημέ-
νας διαφοράς, φερομένας δὲ ἐμπίπτειν καὶ περιπλέ-
κεσθαι περιπλοκὴν τοιαύτην, ἣ συμψαύειν μὲν αὐ-
τὰ καὶ πλησίον ἀλλήλων εἶναι ποιεῖ, φύσιν μέντοι
μίαν ἐξ ἐκείνων κατ᾽ ἀλήθειαν οὐδ᾽ ἡντιναοῦν γεν-
νᾷ. κομιδῇ γὰρ εὔηθες εἶναι τὰ δύο ἢ τὰ πλείονα
γενέσθαι ἄν ποτε ἕν. Τοῦ δὲ συμμένειν τὰς οὐσίας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δημόκριτος

143

μεθ' ἀλλήλων μέχρι τινὸς αἰτιᾶται τὰς ἐπαλλαγὰς καὶ
τὰς ἀντιλήψεις τῶν σωμάτων. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶναι
σκαληνά, τὰ δὲ ἀγκιστρώδη, τὰ δὲ κοῖλα (ἄλλας Rose.
et sic versio lat. Venet 1563) ἀναρίθμητα ἔχοντα δια-
φοράς. ἐπὶ τοσοῦτον οὖν χρόνον σφῶν αὐτῶν ἀντέχε-
σθαι νομίζει καὶ συμμένειν, ἕως ἰσχυροτέρα τις ἐκ
τοῦ περιέχοντος ἀνάγκη παραγενομένη καὶ διασείσῃ
καὶ χωρὶς αὐτὰς διασπείρῃ. λέγει δὲ τὴν γένεσιν
καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ διάκρισιν οὐ μόνον περὶ ζῴων
ἀλλὰ καὶ περὶ φυτῶν καὶ περὶ κόσμων καὶ συλλήβδην πε-
ρὶ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων ἁπάντων. εἰ τοίνυν ἡ
μὲν γένεσις σύγκρισις τῶν ἀτόμων ἐστίν, ἡ δὲ φθορὰ
διάκρισις, ἡ κατὰ Δημόκριτον ἀλλοίωσις ἂν εἴ-
η ἡ γένεσις. καὶ γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ γινό-
μενον οὐ ταὐτὸ τῷ φθαρέντι φησὶν δεῖ ἄρα καθ'
εἶδος. καὶ ὅμως τοῦτον ἀλλοίωσιν ἀλλ' οὐ γένεσιν ὑποτίθε-
σθαι φησὶν Ἀλέξανδρος

Quae in Karstenii editione aliter se habent haec sunt: l. 2,
ante σωμάτων inseritur τῶν; l. 5 post ἐπαλλάξιν legitur σχίσει,
ξηρὰ ἢ ὄντα; l. 6 ἐμφερῆ; l. 8 διαφορᾶς; l. 9 γεννᾶσθαι et
συγκρίνεσθαι. l. 13 τὰς omiss. ante φερομένας; l. 16 τὰ δύο ἢ πλεί-
ονας l. 22 post ἀγκιστρώδη, leg. τὰ δὲ κοῖλα, τὰ δὲ κυρτά, τὰ δὲ ἄλ-
λας (cf. vers. latin.) l. 26 (om. καὶ) διασείσῃ "

114

Δημόκριτος

«Liber Aristotelis περὶ Δημοκρίτου, in indicibus non memoratus, e quo tamen longius fragmentum exscriptum est apud Simplicium, num idem existimandus sit atque cujus titulum recensent Diogenes (124) et Anonymus (127) προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου β΄ incertum est. Rosius more suo Aristotelis nomen male pro Theophrasti positum conjicit, de libro περὶ Δημοκρίτου α΄ cogitans qui in tertio indice scriptorum Theophrasteorum memoratur (Usen. Anal. Theophr. p. 11, 6) quem tamen vix diversum puto ab illo qui jam in priori (cf. ib. p. 4, 7) περὶ τῆς Δημοκρίτου ἀστρολογίας α΄ nominatur.

Ἀριστοτ. Περὶ φιλοσοφίας. Περὶ Δημοκρίτου. Τ. Δ. σ. 77. ἐκδ. Didot 1878 Παρίσιοι.

125

Simplicius in Arist. de Caelo (I 10, 2: γενόμενον μὲν οὖν [τὸν οὐρανὸν δηλ.] ἅπαντες εἶναί φασιν, ἀλλ' οἱ μὲν γενόμενον ἀίδιον, οἱ δὲ φθαρτὸν ὥσπερ ὁτιοῦν ἄλλο τῶν φύσει συνισταμένων) p. 488 A, 6 Brand. Καὶ ταῦτα δὲ παρατίθησιν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι οἱ λέγοντες ποτὲ μὲν οὕτω τὸ πᾶν ποτὲ δὲ ἄλλως ἔχειν,

2. 145

Δημόκριτος.

ἀλλοίωσιν μᾶλλον τοῦ παντὸς ἀλλ' οὐ γένεσιν καὶ φθορὰν λέγουσιν. Οἱ δὲ γεννητόν, φησί, καὶ φθαρτὸν λέγοντες τὸν κόσμον ὡς ὅλον οὖν ἄλλο τῶν συνισταμένων ἔλεγον ἂν οἱ περὶ Δημόκριτον· ὡς γὰρ ἕκαστον τῶν ἄλλων γίνεται καὶ φθείρεται καθ' αὐτούς, οὕτω δὲ καὶ τῶν κόσμων τῶν ἀπείρων ἕκαστος· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ γενόμενον οὐ ταὐτὸν τῷ φθαρέντι, εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν κόσμων λέγουσιν. Εἰ δὲ αἱ ἄτομοι αἱ αὐταὶ μένουσιν ἀπαθεῖς οὖσαι, δῆλον ὅτι καὶ οὗτοι ἀλλοίωσιν ἂν λέγοιεν τῶν κόσμων, ἀλλ' οὐ φθοράν, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς δοκεῖ λέγειν καὶ Ἡράκλειτος· ὀλίγα γὰρ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλει περὶ Δημοκρίτου παραγραφέντων δηλώσει τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων διάνοιαν (vers. lat. Guilelmi fol. 45 recto „Pauca autem ex dictis Ar. de Democrito manifesta faciunt virorum illustrium mentem" unde sic corrigenda esse graeca conjecit Rose: ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους π. Δ. vel ἐκ τῶν Ἀριστοτέλει εἰρημένων ~~π~~ π. Δημ. παραγραφέντα). In editione Karstenii recens edita, de cujus tamen subsidiis, quum annotatio critica desit, non satis bene judicare licet, haec ita scripta sunt,

146

Δημόκριτος

p. 130 B. 41 sqq: ὀλίγα δὲ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ Δημ. παραγραφέντα. Sunt haec:

« Δημόκριτος ἡγεῖται τὴν τῶν ἀιδίων φύσιν εἶναι μικρὰς οὐσίας πλῆθος ἀπείρους, ταύταις δὲ τόπον ἄλλον ὑποτίθησιν ἄπειρον τῷ μεγέθει. Προσαγορεύει δὲ τὸν μὲν τόπον τοῖσδε τοῖς ὀνόμασι, τῷ τε κενῷ καὶ τῷ οὐδενὶ καὶ τῷ ἀπείρῳ, τῶν δὲ οὐσιῶν ἑκάστην τῷ τε δὲν καὶ τῷ ναστῷ καὶ τῷ ὄντι. Νομίζει δὲ εἶναι οὕτω μικρὰς τὰς οὐσίας ὥστε ἐκφυγεῖν τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις, ὑπάρχειν δὲ αὐταῖς παντοίας μορφὰς καὶ σχήματα παντοῖα καὶ κατὰ μέγεθος διαφοράν. Ἐκ τούτων οὖν ἤδη καθάπερ ἐκ στοιχείων γεννᾶν (corr. γεννᾶσθαι Ro.) καὶ συγκρίνειν (συγκρίνεσθαι id.) τοὺς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ τοὺς αἰσθητοὺς ὄγκους. Στασιάζειν δὲ καὶ φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ διά τε τὴν ἀνομοιότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς εἰρημένας διαφοράς, φερομένας δὲ ἐμπίπτειν καὶ περιπλέκεσθαι περιπλοκὴν τοιαύτην, ἣ συμψαύειν μὲν αὐτὰ καὶ πλησίον ἀλλήλων εἶναι ποιεῖ, φύσιν μέντοι μίαν ἐξ ἐκείνων κατ' ἀλήθειαν οὐδ' ἡντινοῦν γεννᾷ· κομιδῇ γὰρ εὔηθες εἶναι τὸ δύο ἢ τὰ πλείονα γενέσθαι ἄν ποτε ἕν. Τοῦ δὲ συμμένειν τὰς οὐσίας

Δημόκριτος

μεθ' ἀλλήλων μέχρι τινὸς αἰτιᾶται τὰς ἐπαλλαγὰς καὶ τὰς ἀντιλήψεις τῶν σωμάτων· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶναι σκαληνά, τὰ δὲ ἀγκιστρώδη, τὰ δὲ ἄλλα (ἄλλας Rose. et sic versio lat. Venet 1563) ἀναριθμήτους ἔχοντα διαφοράς· ἐπὶ τοσοῦτον οὖν χρόνον σφῶν αὐτῶν ἀντέχεσθαι νομίζει καὶ συμμένειν, ἕως ἰσχυροτέρα τις ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀνάγκη παραγενομένη καὶ διασείσῃ καὶ χωρὶς αὐτὰς διασπείρῃ. Λέγει δὲ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ διάκρισιν οὐ μόνον περὶ ζῴων ἀλλὰ ἢ περὶ φυτῶν ἢ περὶ κόσμων ἢ συλλήβδην περὶ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων ἁπάντων. εἰ τοίνυν ἡ μὲν γένεσις σύγκρισις τῶν ἀτόμων ἐστίν, ἡ δὲ φθορὰ διάκρισις, ἢ κατὰ Δημόκριτον ἀλλοίωσις ἂν εἴη ἡ γένεσις· καὶ γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ γινόμενον οὐ ταὐτὸ τῷ φθαρέντι φησίν· δῆλον ἄρα καθ' ὅδε. Καὶ ὅλως τοῦτον ἀλλοίωσιν ἀλλ' οὐ γένεσιν ὑποτίθεσθαι φησιν Ἀλέξανδρος

Quae in Karstenii editione aliter se habent haec sunt: l. 2 ante πλῆθος inseritur τὸ; l. 5 post κινεῖν legitur ὑγιέσι, ἀέρων ἢ ὕδωρ; l. 6 ὠφελεῖν; l. 8 διαφορὰς; l. 9 γεννᾶσθαι et συγκρίνεσθαι. l. 13 τὰς omiss. ante ἀρμένας; l. 18 τὰ δύο ἢ πλείονα; l. 22 post ἀγκιστρώδη, leg. τὰ δὲ κοῖλα, τὰ δὲ κυρτά, τὰ δὲ ἄλλας (cf. vers latin) l. 26 (om καὶ) διασπείρῃ "